ފެމިލީ ކޯޓު

މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

ދަޢުވާގެ ނަންބަރު: 988/Fm-C/2023

ދަޢުވާގެ ބާވަތް: ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރި ދަރިފުޅު އަސްލު މައިންބަފައިންނާ ހަވާލުކުރުން

މައްސަލަ އަރުޒުކުރީ: ދައުލާ ހުރަހާ ފުލުން

ދަޢުވާކުރާ ފަރާތް

1. (ނަމާއި އެޑްރެސް އަދި އައިޑީކާޑު ނަންބަރު އުނިކުރެވިފައި)
2. (ނަމާއި އެޑްރެސް އަދި އައިޑީކާޑު ނަންބަރު އުނިކުރެވިފައި)

ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތް

ދިވެހި ދައުލަތް (މިނިސްޓްރީ އޮފް ސޯޝަލް އެންޑް ފެމިލީ ޑިވެލޮޕްމަންޓް)، އުމަރު ޝާހިރު އޮފީސް ބިލްޑިންގ / މާލެ

ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް:
23 ޛުލްޤަޢިދާ 1444
12 ޖޫން 2023

ނިމުނު ތާރީޚް:
10 ޝަޢުބާން 1445
20 ފެބްރުއަރީ 2024

1. ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ، (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަމާއި އެޑްރެސް) އާއި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަމާއި އެޑްރެސް) އާ ދެމެދުން ކައިވެނިކޮށްގެން ލިބިފައިވާ ދަރިފުޅު (ކުއްޖާގެ ނަމާއި އުފަންތާރީޚް) އަށް އިހުމާލުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވުމުން ބެލުން ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2319/Fm-C/2022 ޤަޟިއްޔާގެ ދަށުން ނެރެފައިވާ ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު B7/2023/03 ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރު ބާޠިލުކޮށް، (ކުއްޖާގެ ނަން) ބެލެހެއްޓުން (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)އާއި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން) އާ ހަވާލުކޮށްދެއްވުމަށް އެދި ދިވެހި ދައުލަތުގެ މައްޗަށް (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)އާއި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން) ހުށަހެޅުއްވުން ބެލުން މައްސަލައެކެވެ.

2. ދަޢުވާގެ ތަފްސީލު:

2.1 މި މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ ފޯމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން ބަލާއިރު، (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)އާއި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)އާ ދެމެދުން ކައިވެނިކޮށްގެން ލިބިފައިވާ (ކުއްޖާގެ ނަން) އާދޭ އެފަރާތްތަކުން އިހުމާލުވެފައިވާކަމަށް ބުނެ، ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ކުރިން ވަކިން ނަގައިގެން ގެންގޮސްފައިވާ ކަމަށާއި، (ކުއްޖާގެ ނަން)އަކީ (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)އާއި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)އަށް ބޭނުން ކުއްޖެއް ކަމަށާއި، ދަރިފުޅު ނުބެލޭނެ އެއްވެސް ސަބަބެއް ޖެންޑަރ މިނިސްޓްރީއަށް ދެއްކިފައިނުވާ ކަމަށާއި، (ކުއްޖާގެ ނަން)ގެ އުމުރުން 3 (ތިނެއް) އަހަރުގައި ކުއްޖާގެ މަންމައާއި ބައްޕަގެ ފަރާތުން ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީ އަނިޔާ ކުރެވިފައިވާކަމަށް ބުނެ، ކުއްޖާ އެހެން ފަރާތަކާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ކަނޑައެޅިގެން ބަޔަކު ހިފާފު ވާރުތަކަތުގެ މަސައްކަތް ކަމަށާއި، ކުއްޖާގެ މަންމަ (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)އަކީ ގެންބަލާ މައްސަލައެއް ހުރި ފަރާތެއް ނޫން ކަމަށާއި، އެއީ ކަސްރަތްކުރާނޭ ސައިކިއަޓްރިސްޓް އެވެއްލުމަށް ކުރިއަށް މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން ދައްކަފައިވާ ނޫން ޒަރޫރީ ވަރަކަށްވާ ކަމަށާއި، އަދި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)ގެ ބަލިމަޑުކަމާއި ޚާއްޞަކޮށް ވިޔަފާރިކުރާ އެކަމާ ބަހައްޓާފައިވާ ކަމަށާއި، މިހާރު (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން) ވަނީ ގެއަށް ފޮނުވާލާފައި ކަމަށާއި، މަންމަ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ގެއަށް ފޮނުވާލާފައިވާ ޖެހެނީ އެއްވެސް ސަބަބެއް ނެތި ކަމަށާއި، މިއީ މިނިސްޓްރީން މަކަރާއި ހީލަތުން އަދި ޚިޔާނާތްތެރިކަމާ ދިރިން ވަކިން ގެންދިޔުމަށްކަމެއް ހިންގާފައިވާ ބޮޑު ޖަރީމާއެއް ކަމަށާއި، އެކަން އެނގޭ ސަބަބަކީ، ކުދިންނާއެކު ކުދިންގެ މަންމަ

ގެންދިއުމަށްފަހު، ކުދިން ހިފަހައްޓައި ކުދިންގެ މަސްލަ މުޖުތަމަޢުގެ ތެރެއަށް ގިނަކަންކޮށްފައިވާތީ ކަމަށާއި، (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)އާއި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން) އެދުނީ، (ކުއްޖާގެ ނަން)އަށް މިހާރު ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެވެނީ، ފުލުހުން ކޯޓުން ނެރެފައިވާ ނަންބަރު B7/2023/03 ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރު މިހިނދުން މިހިނދަށް ބާޠިލުކޮށް، ކުއްޖާ އެފަރާތުގެ ހަވާލު ކުރުމަށް މިނިސްޓްރީއަށް އަންގައިދިނުން ކަމުގައި ބުނެފައިވާކަން.

2.2 މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލްގެ އިދާރާގެ (ނަންބަރު) އުފަންދުވަހުގެ ސެޓްފިކެޓް ބަލާއިރު، (ކުއްޖާގެ ނަން) އުފަންވެފައިވަނީ 06 މޭ 2017 ގައި ކަމަށާއި، އޭނާގެ މަންމައަކީ (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަމާއި އެޑްރެސް) ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމާއި، ބައްޕައަކީ (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަމާއި އެޑްރެސް) ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން.

3. މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ޖަވާބު:

3.1 މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދިފާޢީ ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ޖަވާބު ފޯމުން އެންމެހައި ކަންކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

(ހ) މި ދަރުވާއަށް އިންކާރު ކުރާކަމަށާއި، އަދި މި ދަރުވާގައި ހިމެނޭ ކުއްޖާއަކީ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކުގެ ކުއްޖާއާމެދު އިހުމާލުވެ، ކުއްޖާއަށް ދޭންޖެހޭ ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދީފައިނުވުމުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު)ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ނެރެފައިވާ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރެއްގެ ދަށުން މިހާރުވެސް ދަރުވާގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުރި ކުއްޖެކަން ފާޅުކޮށް، އެ އަމުރަކީ ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭފަދަ ހާލަތެއް ވުޖޫދުވެފައި ނުވާކަމަށާއި، ޤަވާޢިދު ނަންބަރު 2021/R-103 (ދަރުވާގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ގެންނަ ކުޑަކުދިން އަލުން އެ ކުދިންގެ އާއިލާއާ ހަވާލުކުރުމާބެހޭ ޤަވާޢިދު)ގައި ދަރުވާގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ގެންގޮސް ކުދިން އެކުދިންގެ އާއިލާތަކާ ހަވާލު ކުރުމުގެ ކުރިން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އެ ނިޒާމުން ބޭރުން، މައްސަލައިގެ ހާލަތަށް އަދި ބަދަލެއް ދައްކުވާ ނުވާތީ، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކުން އެދޭ ގޮތަށް ކުއްޖާ އެފަރާތްތަކާ ހަވާލު ކުރަން ޖެހޭ ޒަރޫރީ އެއްވެސް އަސާސެއް ނެތުމުން ކަމަށް ބުނެފައިވާކަން.

(ނ) ކުއްޖާ މެދު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރު ނެރުމުގައި ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އެންގުމަކީ ހެޔޮގެ މައްސަލަ ބިނާކޮށް ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2319/Fm-C/2022 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ހުރިބާއަށް ބަލާއިރު:

- ކުއްޖާގެ އުމުރުން 3 (ތިނެއް) އަހަރުގައި ކުއްޖާގެ މަންމައާއި ބައްޕަ ކުއްޖާއަށް ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީ އަނިޔާކޮށްފައިވާކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވި، އެފަރާތްތަކުގެ ކިބައިން ކުއްޖާ ވަކިކުރެވި، ސީ.އެފް.ޕީ.އެސްއާއި ކުއްޖާގެ ބައްޕަ ފަރާތު ބޮޑުދައިތަ (ކުއްޖާގެ ބޮޑުދައިތަގެ ނަން) ދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުމެއްގެ ދަށުން ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުން ހަވާލު ކުރެވުން ނަމަވެސް، (ކުއްޖާގެ ބޮޑުދައިތަގެ ނަން) އެއްބަސްވުމާ ޚިލާފަށް ކުއްޖާގެ ބައްޕައާ ކުއްޖާ ހަވާލުކޮށްފައިވާ ކަމާއި، ކުއްޖާގެ ބައްޕައާއެކު ކުއްޖާ ދިރިއުޅެމުންދިޔަ މުއްދަތުގައި ކުއްޖާއަށް ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީ އަނިޔާކޮށްފައިވާކަމުގެ ޝަކުވާ އެކި ފަހަރު މަތިން މިނިސްޓްރީއަށް ހުށަހެޅިފައިވާކަމާއި؛
- މިނިސްޓްރީއިން ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވާ ލިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންގެ ގޮތުގައި ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމަށް ކުއްޖާގެ ރައްކާތެރިކަމަށް ހުރަސް އެޅިދާނެފަދަ ކަމެއްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭކަމާއި، ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ދުރި ދުވަސް ގެއްލުނުގައި ގޮތް ނޭނގޭ ސަބަބަކާހުރެ ނިކަމެތިވެފައިވާ ގޮތުގެން، ކުއްޖާ ވިހެއުމަށްފަހު ކުއްޖާގެ ކަންކަން މޮނިޓަރ ކުރުމުން ގޮސްފައިވާކަމާއި، ކުއްޖާއަށް ބޭނުންވާ އަސާސީ ހައްޤުތައް އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ފޯރުކޮށްދީފައިނުވާ ނަމަވެސް، ކުއްޖާގެ ސިއްހީ ބަލައި ކަންކުރުމުގައި ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިން އިހުމާލުވެފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމާއި؛
- ކުއްޖާގެ ރައްކާތެރިކަމަށް އުނިކަން ލިބޭފަދަ ހާލަތްތަކުގައި ކުއްޖާއަށް އެހީވުމަށް ކުއްޖާގެ ބައްޕަ އަދި މަންމަ މަސައްކަތް ކޮށްފައިވާކަމާއި، މިގޮތުން ކުއްޖާއަށް ދިމާވާ ސިއްހީ މައްސަލަތަކުގައި ޓްރީޓްމަންޓް ދެއްކުމަށް ފަރުވާކޮށްފައިވާކަމާއި، ނަމަވެސް ޓްރީޓްމަންޓް ދިނުމާ އިރުޝާދުތަކަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ޢަމަލުކޮށްފައިނުވާކަމާއި، ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގައި ކުއްޖާގެ މަންމައަށް އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ދަރިފުޅު ބެލެނިވެރިކަމާ ގުޅުންހުރި މައުލޫމާތު ލިބިފައިނުވާކަމާއި، ކުއްޖާގެ އުމުރުން ތިން އަހަރު ފުރިފައިވުމުން ކުއްޖާގެ އުމުރާ ގުޅިގެން "ޑިވެލޮޕްމަންޓަލް މައިލްސްޓޯންސް" ހާސިލު ގޮތަށް ބަސްކިޔުމާއި އެކުވެރިވުމާއި ޖުމްލަ ބޮޑެތި ނަރުތަކާއި، އެހެންކަމުން މި ކަންކަމަކީ ކުއްޖާގެ ހަރުދަނާވުމުގައި

ފެމިލީ ކޯޓު، ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑް މަގު | ފޯނު: 3325502، | އީމެއިލް: info@familycourt.gov.mv | ވެބްސައިޓް: www.familycourt.gov.mv

މައްސަލައެއް ހުށަހަޅާނެކަމަށް ބަލާކުރުވާ ކަމަކަށްވާތީ، ޚާއްސަކޮށް ދެއްކުމަށް އިދާރާތަށް ދިޔައިރުވެސް

ފަހަރަކު ގެއްލިފައިވާކަމެވެ؛

- ކުއްޖާގެ މަންމައަކީ "މަލިޔޭ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރީސްކޫލް" ގައި ޓީޗަރެއްގެ ގޮތުގައި ވަޒީފާ އަދާކުރާކަން "މައިންޑް ޓްރީސް، ސައިކޮލޮޖީ އެންޑް ކައުންސެލިންގ ސަރވިސަސް" އިން ޑރ. އާމިނާ އަލީ ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާކަމާއި، ކުއްޖާގެ މަންމައާއެކު ކުރެވުނު މަސައްކަތުތަކުން، ކުއްޖާ ގޮސްއުޅުނު ކަންކަމުގައި އާއިލާގެ ގޮތުން ނަސޭހަތް ދެނިވި ނިންމުން ނޭނގޭއިރު، ކުއްޖާއަށް އެންމެ ރަނގަޅު ނިންމުން ނިންމުން ނޭނގޭކަމާއި، ކުއްޖާއަށް ދެންނެވޭ ސަލާމަތް ނުވުމާއި، ކުއްޖާއަށް އަނިޔާ ލިބިދާނެ ތަކުރާރު ކުއްޖާ އަތުވެދާ ފަދަ ހާލަތުގައި، ކުއްޖާއަށް ލިބެންޖެހޭ ރަޢާޔަތް ނުލިބުމުގެ ސަބަބުން އެކިފަހަރުމަތިން އަނިޔާ ލިބިފައިވާކަމެވެ؛
- ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންގެ ކުރީގެ ރިލޭޝަންޝިޕަށް ބަލައިލާއިރު، ދިމާވެފައިވާ ކަންކަމަށް ރިލޭޝަން އޮންނަކަން.

(ނ) އިސްލާމް ޝަރީޢަތުގެ އުސޫލުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ޙަޟާނަތުގައި ކުދިން ބެލެހެއްޓުމުގެ ޙައްޤު ކަނޑައެޅުމުގައި، ކުއްޖާގެ ބައްޕައަށް ކުދިންނަށް އިހުމާލުވެ ކުއްޖާއާ އެކުގައި ކުއްޖާގެ ތުހުމަތު ކުރުވިފައިވާ ފޮލޯއަޕް ކަމަށްވާތީއާއި، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންގެ ކުރީގެ ރިލޭޝަންގެ ދަށުން ފަސޭހަތަކާކުރަމުން، ކުއްޖާ ދިރިއުޅެމުންދާ މާހައުލުގައި ކުއްޖާ ބަލައިގަނެވޭނެ ކުއްޖާގެ ނަފްސާނީ ހާލަތާއި ޙިމާޔަތް ދޭން އެކަށީގެންވާ ސަލާމަތްތެރިކަމާއި މަސްލަހަތު ބިނާކުރުމަށް ބާރުއަޅަމުން، ކުއްޖާ ދައްކާފައިވާ ބޭނުންތަކާއި ބައްޕައާ ރަޢާޔަތްދޭ ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތުތަކަށް ނަޒަރުކުރުމުން ބައްޕަގެ މައްޗަށް ކުއްޖާ ބަލަހައްޓަމުން ހުރުމުގެ ޙައްޤު ލިބިދޭކަން.

(ރ) ކުޑަކުދިންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރަކީ ކުއްޖަކަށް ބާރުއެޅުން، އަނިޔާ އަމުރުކުރާ ކޯޓުން އެހެން ގޮތަކަށް ކަނޑައަޅާނަމަ ދިމާއްޔާ ވަގުތީ އަމުރުތަކާއި ކަން އެއްގޮތްވާ، އެ އަމުރު ބަލަހައްޓާ ފަރާތަށް އަދި ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނަށް ކޯޓުގައި ޝަރީޢަތް ދަރުމަވަންތަ ޤާނޫނުގެ 92 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބެލުމުން އެނގޭކަމަށާއި، ނަމަވެސް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ކަނޑައެޅުމަށް ހުށަހެޅިއިރު މި ދަރުވާއަކީ ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2319/Fm-C/2022 ޤަޟިއްޔާގައި ނިމިފައިވާ އަމުރު ބަދަލުކުރުމަށް އެދި ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާއެއް ނޫންކަމާއި، ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާގައި ބައްޕަ ކުރަނީ ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2319/Fm-C/2022 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމަށް ކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް ކުއްޖާގެ

މައިންބަފައިންނާމެދު ދައުލަތުން ފުރަގަސްދޭ ކަންބޮޑުވުންތައް އަދިވެސް ހުރި އެގޮތުގައި ކަމަށާއި، ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އުޞޫލު ބަދަލުކުރަން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކުން އެދުނަސް، އެކަން އެގޮތަށް ކުރަންޖެހޭނީ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނުވަތަ މައްސަލައިގެ ހާލަތަށް އައިސްފައިވާ ބަދަލެއް އެފަރާތުން ބޭނުންޖެހޭކަމަށާއި، އެހެންނަމަވެސް، މި ދަޢުވާގައިވެސް އަދި ދަޢުވާ ޖަވާބުގެ ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްވެސް ހުށަހެޅުމެއްގައިވެސް މި އުޞޫލަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ދައްކާފައިނުވާކަމާއި، އަދި އެފަދަ ސަބަބެއް ވުޖޫދުގައި ވާކަމަށްވެސް ދައުލަތުން ނުދެއްކޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން.

(ބ) ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި، ދައުލަތުން ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދޭންޖެހޭ މިފަދަ ކުދިންނާމެދު އަމަލުކުރަންޖެހޭ ހާއްސަ އިޖުރާއަތުތައް ކަނޑައަޅާފައިވާކަމަށާއި، އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ހެދިފައިވާ "ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެންނަ ކުޑަކުދިން އަލުން އެކުދިންގެ އާއިލާއާ ހަވާލުކުރުމުގެ ޤަވާޢިދު" ގައި، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވޭ ކުދިން ބަލަހައްޓައި، ތަރުބިއްޔަތުކޮށް، ބެލުމާއި ޒިންމާދާރުވާ އެކުދިންގެ އާއިލާތަކާ ދާއިމީކޮށް ހަވާލުކުރުމާބެހޭ ވަކި އިޖުރާއަތުތައް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށާއި، އެގޮތުން، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވޭ ކުދިން އަލުން އެކުދިންގެ އާއިލާތަކާ ހަވާލުކުރުމުގެ ކަންކަމަކީ އެ ޤަވާޢިދުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން "ކުޑަކުދިން އަލުން އެކުދިންގެ އާއިލާއާ ހަވާލުކުރާ ކޮމިޓީ"އިން އެ ޤަވާޢިދުގެ 3 ވަނަ ބާބުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް، މަޢުލޫމާތުތަކަށް ބަލާފައިގެން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކަމަށާއި، ކަން މިހެން އޮތިއުރު، ކުއްޖާގެ ރައްކާތެރިކަން މައިންބަފައިންނަށް ކަށަވަރު ނުކުރެވުމުގެ ސަބަބުން ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ގެނެވިފައިވާ ހާލަތުގައި، ކުއްޖާއަށް ނުރައްކާތަކެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމުގައި އޮތް އިހުތިމާލު ނަޒަރުކުރެވެންވީނަމަ އެކަށީގެންވާ ހައްލަކީ ފެނިގެން ނެތީސް، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިން ހަމައެކަނި ބަލާ ބެލުމުގެ މައްޗަށް، އެ ކުއްޖާގެ ރައްކާތެރިކަން ކަށަވަރު ކުރުމަށްޓަކައި ނުކުރެވިއްޖެނަމަ އަދި ބަލަހައްޓަމުން ގެންދަނީ އެއްވެސް ސަބަބެއް ނެތްކަމަށާއި، ވަކިން ހާއްސަކޮށް، މިފަދަ ކުދިން އެކުދިންގެ އާއިލާތަކާ ހަވާލުކުރުމުގައި ކުއްޖާގެ ރައްކާތެރިކަން ދީމި ގޮތެއްގައި ކަށަވަރު ކުރެވޭނެކަމަށް ނިޔާގެ އޮވެގެން، އެ ނިޔާގެ ބޭރުން ކުއްޖާ އަނބުރާ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އެދުމުން، ހަމައެކަނި އެ އަސާސްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ނުކުރެވޭނެ ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އުޞޫލަކަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭނެކަމަށް ދައުލަތުން ނުދެއްކޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން.

ފެމިލީ ކޯޓު، ޖަސްޓިސް ބިލްޑިންގ، އޯކިޑް މަގު | ފޯނު: 3325502، | އީމެއިލް: info@familycourt.gov.mv | ވެބްސައިޓް: www.familycourt.gov.mv

(ރ) އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން ދައުވާގެ ފަރާތުން އެދެނީ، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކުން އެދޭ ފަދައިން ކުއްޖާ އެފަރާތަކާ ހަވާލުކުރަންޖެހޭ އެއްވެސް ޤާނޫނީ ހަމައެއް ނެތްކަމުން ކަނޑައަޅައިދިނުން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަން.

3.2 ދިވެހި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން 2023 ނޮވެންބަރު 26 ވަނަ ދުވަހު ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކަށް ބަލާއިރު، އިންޑިއާ ގާންދީ މެމޯރިއަލް ހޮސްޕިޓަލުން 2022 އޮކްޓޫބަރު 24 ވަނަ ދުވަހު ދޫކޮށްފައިވާ ލިޔުމަކާއި، އެ ހޮސްޕިޓަލުން 2023 ޖަނަވަރީ 21 ވަނަ ދުވަހު ދޫކޮށްފައިވާ 2 (ދޭއް) ލިޔުމާއި، 2022 އޮކްޓޫބަރު 25 ވަނަ ދުވަހު ދޫކޮށްފައިވާ ލިޔުމަކާއި، 2022 ނޮވެންބަރު 12 ވަނަ ދުވަހު ދޫކޮށްފައިވާ ލިޔުމަކާއި، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްއިން 2023 ޖަނަވަރީ 15 ވަނަ ދުވަހު (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)އާ ބެހޭގޮތުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ އިޖުތިމާޢީ ހާލަތު ދެނެގަތުމުގެ ރިޕޯޓް ހިމެނޭކަމާއި،

2023 ނޮވެންބަރު 26 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަޖްލީހުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާނުގައި، މިނިސްޓްރީގެ ފަރާތުން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ އިޖުތިމާޢީ ހާލަތު ދެނެގަތުމުގެ ރިޕޯޓުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ އެންމެހާ ކަންކަމަށް ބެލުމުންވެސް ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތު ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމަށް ފަރާތެއް ނޫންކަން އެނގޭކަމަށާއި، އަދި ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތު ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނާއި ޤާނޫނުއަސާސީން ކުޑަކުއްޖަކަށް ލިބެންޖެހޭ ޙައްޤުތަކާއި އަޅާލުން ފުރިހަމަކޮށްދެވޭނެ ފަރާތެއް ނޫންކަމަށް ދައުލަތަށް ޤަބޫލުކުރެވޭކަމަށާއި، ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތު ދެނެގަނެ ރިޢާޔަތްކޮށް ހުށަހަޅާކަން ބެހި ބެލުމުން އިންސާފުން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކާއި، ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މި އެސެސްމަންޓްތަކުން ސަޕޯޓްދޭކަމަށާއި، އޭގެ އިތުރުން ދައުލަތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުންވެސް އެކަން ސަޕޯޓް ދޭކަމަށާއި، އެގޮތުން 21.01.2023 ގެ ޕްރިސްކްރިޕްޝަނަށް ބަލާއިރު، މިއީ (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)ގެ އެސެސްމަންޓް ހަދާފައި އޮތް ޑޮކްޓަރު ދިމާވާ ޑޮކްޓަރެއް ކަމަށާއި، އެހެންކަމުން މިއީ ކުއްޖާގެ މަންމަ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން އޮވެގެން ގެނެވުނު އިރުގައި ކުއްޖާގެ މަންމައާ ގުޅިގެން ޖެނުއަރީ ދައުލަތުގައިވާ ޕްރިސްކްރިޕްޝަނުގައި ކަން އެނގޭކަމަށާއި، މި ޕްރިސްކްރިޕްޝަނުގެ ޑައިގްނޯސިސް ބައިގައި "މެންޓަލް ރިޓާޑޭޝަން" މިފަދައިން ލިޔެފައިވާކަމަށާއި، އަދި އިތުރު ލިޔެކިޔުންތަކުގައިވެސް މިކަން ފެންނަން އެބައޮތް ކަމަށާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ތަރުތީބުވެގެން

އައިސްފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، ރައްކާތެރިކަމުގެ އަމުރުތަކާ ބަދަލު ގެނެވިދާނެފަދަ އަމުރުތަކެއްކަން ދައުލަތުން ޒަބުތުކުރާކަމަށް، ނަމަވެސް މި މައްސަލާގައި އަމުރަށް ބަދަލު ގެންނަން ޖެހޭފަދަ ހާލަތެއް މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުތަކުން ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވާކަމަށް ބުނެފައިވާކަން.

4. މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތުގެ ޖަވާބާ ގުޅިގެން މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ފާހަގަކުރާ ކަންކަން:

4.1 މައްސަލަ ހުށަހެޅި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)އާއި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)ގެ ފަރާތުން 2023 އޮކްޓޫބަރު 10 އާއި 2023 އޮކްޓޫބަރު 31 ގައި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ބަޔާންތަކަށް ބަލާއިރު، (ކުއްޖާގެ ނަން)ގެ އުމުރުން 3 (ތިނެއް) އަހަރުގައި ކުއްޖާއަށް އިހުމާލުވާކަމަށް ބުނެ، ކުއްޖާގެ ބައްޕަ ފަރާތް ބޮޑުމަންމަ (ކުއްޖާގެ ބޮޑުމަންމަގެ ނަން)އާ ކުއްޖާ ހަވާލު ކުރެވިފައިވަނިކޮށް، ކުއްޖާގެ ބައްޕައާ ހަވާލުކޮށްދިނުމަށް، އެއްބަސްވުން ނިމުމަކަށް ގެނެސް ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ގެންގޮސްފައިވާކަމަށް، ސަބަބަކީ ކަމަށް ބުނެފައިވޭ ކުއްޖާގެ ބައްޕަގެ ފަރާތުން ޖިސްމާނީ އަދި ނަފްސާނީ އަނިޔާކޮށްފައިވާކަމަށް އެކިފަހަރު ޝަކުވާ ހުށަހެޅިފައިވާކަމަށް ނަމަވެސް، އެއީ (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކޮށްފައިވާ ހަގީގަތާ ޚިލާފު ވާހަކަތަކެއް ކަމަށް ބުނެފައިވާކަމާއި، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންގެ ކުރީގެ ޝަރުޢީ އެންމެހާކަމަކާ ދައުލަތުން ފާހަގަކޮށްދީފައި، (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް ދުރު ޝަރީޢަތަށް ކޮށް ދިނުމުގެ 10 (ދިހައެއް) އަހަރު ކުރިން މައްސަލައެއްގައި ބަންދުކޮށް ސާބިތުކުރެވިފައިވާކަމަށް، އެ މައްސަލާގައި އެއްވެސް ހުކުމެއް ނެރެވިގެން 01 ނޮވެމްބަރު 2013 ގައި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން) ދޫކޮށްލާފައިވާކަމަށް، އަދި ކުރިންވާ ގޮތުން މައްސަލައާއި ކުރިމަތިލާން ނުވާކަމަށް، (ކުއްޖާގެ ނަން) އުފަންވިފަހުން ދެ އަހަރު ފަހުން ވަރިވެ، ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ހައްގު މަންމަގެ ފަރާތަށް ލިބިފައިވާކަމަށް، ކުއްޖާގެ މަންމަ ކުރިން ކުރިޔަށް ބަލާއިރު ދައުލަތުން ސާބިތުކުރެވިފައިނުވާކަމަށް، މިފަދަ ހާލަތުގައި ކުއްޖާގެ މަންމަ (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)އަށް "މައިގަނޑު އިންޓެލިޖެންސް ޑިސްއޯޑަރ" އެއް ގެއްލުމާއި ކުރިމަތިވެފައިވާ ފަރާތެއް ކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވާކަން، މިފަދަ ވަރަށް ބޮޑު އުނދަގޫތައް ކުރެވޭ ކުއްޖާގެ މަންމައަށް ލިބޭ ދައުލަތުގެ އެހީތެރިކަން ބޭނުންވާ ފަރާތެއްކަމުން ބުނު ކުރިންނާއިކަ ދެކޮޅަށް ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް، ނަމަވެސް މަސައްކަތްކޮށް ނުވަތަ އެހެނިހެން ގޮތަކުން ދައުލަތުން ބޭނުންވާ ކަންތައްތައް ހާސިލުކޮށްދޭން ކުއްޖާގެ މަންމަ ދިރިހުރި ފަރާތެއްކަމުގައިވާކަމަށް، اللهގެ ރަޙްމަތުން ކުއްޖާގެ މަންމަ ބައްޕަ ދިރިހުރި ހާލު ހާމަގައި ހުރިކަމަށް، އެއީ ދިރިހުރުމުގެ އިންސާނުގެ ދަރިން ނަގާބެލުމުގައި ހާލަތެއްގައި ދިރި

ބައެއް ނޫންކަމަށާއި، ކުރީގެ މަންމައަކީ "މައިލްޑް އިންޓެލެކްޗުއަލް ޑިސްއޯޑަރ"އަށް ޑައިގްނޯސް ކުރެވިފައިވާ ފާހަގަވެއް ކަމަށް ދަޢުވާކޮށް ފާހަގަކުރިނަމަވެސް އެކަމަށް (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން) އިންކާރުކުރާ ކަމާއި، އެފަދައިން ދައުލަތުން ބުނާ ބުނުން ފިޔަވައި ފުލުހުންނާއި ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސް އިން (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)ގެ ދަރިފުޅު (ކުއްޖާގެ ނަން)ގެ އިޖްތިމާޢީ ހާލަތު ދެނެގަތުމަށްޓަކާ ރިޕޯޓުގައި "ކުއްޖާގެ މަންމައަކީ ނަފްސާނީ މައްސަލައެއް ކަމަށްވާ މައިލްޑް އިންޓެލެކްޗުއަލް ޑިސްއޯޑަރ"އަށް ޑައިގްނޯސް ކުރެވިފައިވާ ފަރާތެއްކަން 23 ސެޕްޓެމްބަރު 2013 ގައި މައިންޑް ކްލިނިކް ސައިކޮލޮޖީ އެންޑް ކައުންސެލިންގ ސަރވިސް އިން ޑރ. އާޒިފާ އަލީ ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާ" މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވުމާއި، އެފަދަ ރިޕޯޓު ތައްޔާރުކޮށްފައިވަނީ މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުންތަކުން ފެންނަކަން ނެތުމާއި، ހަމައެއާއެކު ކުރިންނާއި ކުރީގެ މަންމައަށް 11 އޮކްޓޫބަރު 2022 އިން ފެށިގެން ދައުލަތުގެ އެހީތެރިކަމާއި ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދެމުންގެންދާކަން ދައުލަތުން ބޭސްފަރުވާއާއި، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން) ހުރި ދުވަސްވަރު (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)އަށް ކުރިމަތިވާ ނަފްސާނީ އަދި ޖިސްމާނީ އަނިޔާތަކުގެ ވާހަކަ ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2319/Fm-C/2022 މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދީފައިވާ ބަޔާނުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާކަމާއި، 23 ސެޕްޓެމްބަރު 2013 އަކީ މީގެ 10 (ދިހައެއް) އަހަރު ކުރީ ކަމާއި، އޭރު (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)އަކީ އުމުރުން 15 (ފަނަރަ) އަހަރުގެ ކުޑަކުއްޖެއް ކަމަށްވާއިރު، މީގެ 10 (ދިހައެއް) އަހަރު ކުރީގެ ރިޕޯޓަކާ ހަވާލާދީ (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)އަކީ މިހާ ހަމަނުޖެހޭ މީހެއްކަމަށް ކަށަވަރުކޮށްދޭނެ ބޭނުމުގައި ސަލާމަތުން ހުރި އެއްވެސް މިހާރު ހެކިތަކުން ކަމެއް ނުހުށަހަޅާކަމާއި، ޖެންޑަރ މިނިސްޓްރީގެ ފާހަގަކޮށްފައިވާ (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)އާއި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަދުރަކަން ހުރި ހަމަހަމަގައިވާ މައްސަލައިގައި ޤާނޫނުގައި އެ ބާވަތުގެ މައްސަލަތަކުގައި ހުކުމްކުރެވޭނީ ވެސް ކުދިންނަށް އެ ކުދިންގެ ފާއިދާވާން ހުކުމްކުރަން މައްސަލަތައް އެނގެންކަމާއި، ކުދިންގެ ފާއިދާވެގެން މައްސަލަ ހުކުމްކުރާއިރުވެސް ކޯޓުން މައްސަލަ ހުކުމްކުރުމުގައި ބަލައިގަންނަންޖެހޭ ޕްރިންސިޕަލްތަކުގެ ބަލައިގަންނަންޖެހޭ އިތުރު ވަގުތު ހަމަކުރަން ޖެހުމުގެ ސަލާމަތް ކަމަށް ދައުލަތުން ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީވެސް، މިއީ އެ ސަލާމަތަށް ބަލައި ކޯޓުން މައްސަލަ ބެލުމުގައި މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދެވުން ފާހަގަވި އަދި މަޝްވަރާ ސަބަބުތަކުން ކަމަށާއި، ހަމައެއާއެކު ދައުލަތުން އަދި

ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުމުގެ 8 ވަނަ ނަންބަރުގައި މި މައްސަލަ ސާބިތުކުރުމަށްޓަކައި ހުށަހަޅާ ހެކިންގެ ނަމާއި ލިޔެކިޔުމުގެ ބައި ދަރިފުޅުން ފުރިހަމަކޮށްދީފައިވާކަމާއި، އެހެންކަމުން ތުހުމަތުކުރާ އެއްވެސް ކަމަކާގުޅޭ ހެއްކެއް ދަރިފުޅުން ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށް ބަލަންޖެހޭ ކަމަށާއި، އަދި އެ މައްސަލާގައި ދަރިފުޅުން "ޤާނޫނުއަސާސީ 7" ގެ ޓެސްޓުގައި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައިގެ ރިޕޯޓެއް ފާއިތުވި ދިހަ އަހަރު ދުވަހު (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރުވިފައިވާ ދެ މައްސަލަ ކަމަށާއި، އެއީ ދަރިފުޅަށް ޖިންސީ އަނިޔާ ކުރުމާއި ދަރިފުޅު ބެލުމުގައި އިހުމާލުވުމުގެ މައްސަލައެއް ކަމަށާއި، އެއީ ހަމައެކަނި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ތުހުމަތެއް ކަމަށާއި، މި ދެ މައްސަލައެއްވެސް ބެލުމަށްފަހު ފައިސަލާކުރެވިފައިވާކަން އެނގޭކަމަށާއި، އެހެންކަމުން މި ރިޕޯޓަށް ބަލައި އަމުރު ނެރުވުން ސަބަބެއް ނެތްކަމަށާއި، ކުރިންގެ ބައްޕަ (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)ގެ އެއްވެސް ކުށެއް ރިޕޯޓުވެ އެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދަރިފުޅުން ހުށަހަޅާފައިވާކަމަށާއި، (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)ގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ބަޔަކު ޖިނާއީ ހިފާ ވާހަކައެއް ކަމަށާއި، އެހެންކަމުން ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2319/Fm-C/2012 ޤަޟިއްޔާއިން ނިންމާފައިވާ އަމުރަކީ ބާތިލުކުރަންޖެހޭ އަމުރެއްކަމަށްވާތީ، (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)އާއި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)ގެ ދަރިކަލުން އެފަރާތްތަކާ ހަވާލުކުރެއްވުން އެދޭ ކަމަށް ބުނެފައިވާކަން.

4·2 2023 ނޮވެމްބަރު 26 ވަނަ ދުވަހު ބޭއްވުނު ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)އާއި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)ގެ ފަރާތުން ދިފާއުގައި ބަޔާންކުރައި، ދަރިފުޅުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ "އިޖުތިމާޢީ ހާލަތު ދެނެގަތުމުގެ ރިޕޯޓް" އެފަރާތްތަކުން ބަލައިނުގަންނަ ކަމަށާއި، ސަބަބަކީ، އެ ރިޕޯޓަކީ (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން) ދަރިފުޅުގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ބެހެއްޓުމަށްފަހު، ޢާއިލާއަކުންވެސް އެނގެނެ ނުވޭ، ދަރިފުޅުން އަމިއްލައަށް އެ ފަރާތުގެ މަސްލަހަތު އިސްކަން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓެއްކަމަށް ކަމަށާއި، އެފަރާތުން ބަލައިނުގަންނަކަމަށް އެ ރިޕޯޓު ދަޢުވާކުރުވި ފަރާތުން ކަމަށާއި، (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)އަށް ދަރިފުޅުން ވާހަކަދައްކާ ފަދަ ބައްޕަ ހުންނަ ފަރާތަކީ ކުރީގައިވާނަމަ، (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)ގެ ޢާއިލާއިން އެކަހެރިކުރަނީ، އެފަރާތްތަކުގެ ބަޔާންތަކުން ރިޕޯޓެއް ނެތްކަމަށާއި، މި ދަރިފުޅުން ވާހަކަދެއްކުމުގެ ހޮސްޕިޓަލުންނާއި، އެފް.ސީ.ޕީ.ޖީއިންނާއި، ސްކޫލް ފަދަ ތަންތަނުން މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށްފަހު، އެ ބައި

ހިމާޔަތްދިނުމަށް ކަމަށާއި، އަދި މި ރިޕޯޓު ހުށަހަޅާފައި އޮތް ފަހުން (މަޢުލޫމާތު ހުށަހަޅާ ފަރާތް 2 ގެ ނަން) ޤާނޫނާއި، މަގުމަތިކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެފައިވާކަން.

5. ކުޑަކުދިންނަށް ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ޤާނޫނީ ޒިންމާ:

5.1 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި "އާއިލާގެ ފަރާތުންނާއި ޖަމާޢަތުގެ ފަރާތުންނާއި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޚާއްޞަ ރައްކާތެރިކަން ލިބުމަކީ ކުޑަކުދިންނާއި ޒުވާނުންގެ ކުދިންނަށް ލިބިގެންވާ ހައްގެކެވެ. އަދި ކުޑަކުދިންނާއި ޒުވާނުންގެ ކުދިންނަށް އެއްވެސް ގޮތަކުން ހާނިއްކަކޮށް، ޖިންސީ ގޮތުން އަނިޔާކޮށް އެއްވެސް ގޮތަކުން ބޭނުންކޮށް އެކަށީގެންނުވާ އިޤްތިޞާދީ، އިޖުތިމާޢީ ކަންތައްތަކުގައި ބައިވެރިކޮށް އުޅުމުގެ ފުރުސަތު ނާޖާއިޒު މަންފާއެއް ހާސިލުކުރުމަށް ހަމައެކަނިވެސް މަސައްކަތްކޮށްގެން ނުވާނެއެވެ" މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

5.2 ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، "ކުއްޖާ ހެދިބޮޑުވުމަށް ބޭނުންވާ ރައްކާތެރިކަމާއި އަޅާލުން، ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިންގެ ފަރާތުންނާއި ކުއްޖާގެ އާއިލާގެ ފަރާތުންނާއި މުޖުތަމަޢުގެ ފަރާތުންނާއި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ލިބުމަކީ ކޮންމެ ކުއްޖަކަށްމެ ލިބިގެންވާ ހައްގެއް" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އެމާއްދާގެ (ށ) ގައި، "ކުއްޖާ ހެދިބޮޑުވުމަށް ބޭނުންވާ ރައްކާތެރިކަމާއި އަޅާލުން ލިބިދިނުމުގައި އެންމެ އިސް ޒިންމާއެއް އަދާކުރަނީ އާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިން ކަމުގައިވިޔަސްމެ، ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިންގެ ފަރާތުން އެރައްކާތެރިކަން ލިބެންނެތްގޮތުގައި ފުރިހަމަ ޤާނޫނީ ރައްކާތެރިކަމާއި، ކުއްޖާގެ ބެލެނިވެރިންގެ ވާޖިބުތަކުގައިނުވާ، ދައުލަތުން ސީދާ ޤާނޫނީ ޒިންމާގެ ރައްކާތެރިކަން ޤާނޫނީގޮތުން ދައުލަތުގެ ވާޖިބެއް" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި އެމާއްދާގެ (ނ) ގައި، "ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް ބަލައި އާއިލާގެ މާހައުލުން ވަކިކުރެވޭ ނުވަތަ އަނބުރާ ދާއިމީ ސިފައެއްގައި ވަކިކުރެވިފައިވާ ކުދިންނަށް، ހާއްސަ ރައްކާތެރިކަމާއި އެހީތެރިކަން ދައުލަތުން ފޯރުކޮށްދޭންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

5.3 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނު އަސާސީއާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ އިސްވެ ބުނެވުނު މާއްދާތަކުން ބެލުމުން ކުޑަކުދިންނަށް ހިމާޔަތާއި ރައްކާތެރިކަން ދިނުމަކީ ހަމަކޮންމެ މީހެއްގެ ވެސް ޒިންމާއެއްކަން އެނގެއިރު، ކުޑަކުދިންނަށް ލިބިދޭންޖެހޭ ހިމާޔަތާއި

ރައްކާތެރިކަން ލިބިދޭކަން ކަށަވަރުކުރުން، މައިންބަފައިންނާއި ބެލެނިވެރިންގެ ފަރާތުން ލިބެންޖެހޭ ރައްކާތެރިކަން ލިބިނުދޭ ހާލަތުގައިވާ ކުދިން ހިމާޔަތްކުރުން ރައްކާތެރިކަމުގެ ޒިންމާއަކީ ދައުލަތުގެ ޒިންމާއެއްކަން އެނގެއެވެ.

6. ރައްކާތެރިކަމުގެ އަމުރު:

6.1 ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 90 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި، "ރައްކާތެރިކަމުގެ އަމުރަކީ، މި ޤާނޫނުގެ 88 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ވަގުތީގޮތުން އެހެން ފަރާތަކާ ބެހުން ހަވާލުކުރުމަށްޓަކައިވާ ކުއްޖަކު، އޭނާގެ މައިންބަފައިންނާ ނުވަތަ ބެލެނިވެރިޔާއާ އަނބުރާ ހަވާލުކުރުމަށްފަހު ނުވަތަ އޭނާއާއެކު ރައްކާތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ދާއިމީ އެހެން ގެއެއް ހަދައިދިނުން، އޭނާގެ ވަގުތީގޮތުން ބެހުން ހަވާލުކުރުމަށްޓަކައިވާ ފަރާތުގެ ކިބައިގައި ބަލަހައްޓަން އަމުރުކުރުން، ކޯޓުން ނެރޭ އަމުރުތަކެވެ" މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ، އެމާއްދާގެ (ށ) ގައި، "ރައްކާތެރިކަމުގެ އަމުރެއް ކޯޓުން ނެރެންވާނީ، އެ އަމުރު ނިސްބަތްވާ ކުއްޖަކީ، އަނިޔާވެރި ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވެފައިވާ ކުއްޖެއް ކަމަށް ކޯޓަށް ފާހަގަކުރެވިއްޖެނަމަ، އެކުއްޖާ ދިރިއުޅެމުންދިޔަ ތަނުގައި އެކުއްޖާ ބަހައްޓައިފިނަމަ، އެކުއްޖާއަށް އިތުރު ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެކަމަށް ކޯޓަށް ފާހަގަކުރެވޭ ހާލަތުގައި" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

6.2 މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ކުއްޖާ ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ނެގިފައިވަނީ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު މާއްދާގެ ދަށުން ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2319/Fm-C/2022 ޤަޟިއްޔާއިން ނެރެފައިވާ ރައްކާތެރިކަމުގެ އަމުރެއްގެ ދަށުންނެވެ. އެ އަމުރު ނެރެފައިވަނީ، ކުއްޖާގެ މަންމަގެ ކިބައިގައި ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގެ ޤާބިލުކަން ނެތްކަން އެނގޭތީއެވެ، ކުއްޖާގެ ބައްޕައަކީ ކުރިންނަމަ މިހާރުވެސް ކުއްޖާއަށް އަނިޔާކުރުމުގެ ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ފަރާތެއް ކަމަށްވާތީއާއި، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނަކީ ކުދިންގެ ޚަރަދު ހަމަޖައްސާނެ ފަރާތެއްނޫންކަމުގައިވާތީއާއި، ކުއްޖާގެ ހާލަތު ބަލައި އަޅާކިޔާއިރު ރައްކާތެރިކަން ބޭނުންވެފައިވާ ކުއްޖެއް ކަމަށްވާތީ، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށަށް ކުއްޖާ ގެންދިއުމަކީ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތުގައި އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތްކަމަށް ކޯޓަށް ފެންނާތީ، އެ އަމުރަށް ބަދަލެއް ގެނައުމަކާ ނުލައި ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށްޓަކައި އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ޚިދުމަތްތައް ދައުލަތުން ފޯރުކޮށްދިނުމަށް އަދި އެ އަމުރު ބާއްވަން އަންގައެވެ.

6.3 ރައްކާތެރިކަމުގެ އަމުރަށް ބަދަލުގެނައުމަށް އެދި ޗައިލްޑް އެންޑް ފެމިލީ ޕްރޮޓެކްޝަން ސަރވިސަސްއިން ނުވަތަ އެކުއްޖާ ނުވަތަ އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަރާތަކުން އެދިއްޖެނަމަ، އެ އަމުރު ބަދަލުކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަން ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 92 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އިން

އެނގެއެވެ. އަދި އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤުވެސް، ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނަށް ނުވަތަ ބެލެނިވެރިންނަށް ލިބިގެންވާކަން އެ ޤާނޫނުގެ 94 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެއެވެ.

6.4 ޤާނޫނު ނަންބަރު 19/2019 (ކުޑަކުދިންގެ ޙައްޤުތައް ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ ޤާނޫނު) ގެ ދަށުން ހެދިފައިވާ ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021/R-103 (ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ގެންނަ ކުޑަކުދިން އަލުން އެ ކުދިންގެ އާއިލާއާ ހަވާލުކުރުމާބެހޭ ގަވާއިދު)ގައި ކުދިން އަލުން އަނބުރާ އާއިލާއާ ހަވާލުކުރުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭ ވަކި އުޞޫލުތަކެއް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، ދައުލަތުގެ ބެލުމުގެ ދަށުން ގެނެވޭ ކުދިން އަލުން އެކުދިންގެ އާއިލާތަކާ ހަވާލުކުރުމުގެ ކުރިން ކޮށްދޭ ގަވާއިދުގެ 5 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން "ކުޑަކުދިން އަލުން އެކުދިންގެ އާއިލާއާ ހަވާލުކުރާ ރިޕޯޓު"އާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް އެނގެއެވެ. މި މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ކުއްޖާ އަލުން އަނބުރާ ކުއްޖާގެ އާއިލާއާ ހަވާލުކުރުމަށް އެދި "ކުޑަކުދިން އަލުން އެކުދިންގެ އާއިލާއާ ހަވާލުކުރާ ރިޕޯޓު"އަށް ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުޞަތު ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންނަށާއި އަދި މަޞްލަޙަތު ހުރި ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވާކަން އެނގޭއިރު، އެފަދަ ހުށަހެޅުމެއް މިހާތަނަށް އެފަރާތްތަކުން ހުށަހަޅާފައިވާކަން އެނގެން ނެތެވެ.

7. ކުއްޖާ އަނބުރާ މައިންބަފައިންނާ ހަވާލުކުރަންޖެހޭ ހާލަތު ޙުކުމް ބެލުން:

7.1 (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)އާއި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)ގެ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2319/Fm-C/2022 ދަޢުވާގެ ދަށުން ނެރެފައިވާ ނަންބަރު B7/2023/03 ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ އަމުރު ބާޠިލުކޮށް، (ކުއްޖާގެ ނަން) ބެލެހެއްޓުން (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)އާއި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން) އާ ހަވާލުކޮށްދިނުންކަން އެނގެއެވެ.

7.2 ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2319/Fm-C/2022 ދަޢުވާއިން ޙިމާޔަތްކުރުމުގެ އަމުރަކަށްއެދި ހުށަހަޅާފައިވަނީ އެބަވަތުގެ މައްސަލަތައް ހުށަހެޅުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ފަހަނައަޅައިދާފައިވާތީ ކަމަށާއި، ދެން ކޯޓުގައި ހެކިން ހިމަނާފައިވާކަމަށް (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)އާއި (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)ގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވާއިރު، އެގޮތަށް ކަންކަމާ އިސްތިއުނާފުގެ މަރުޙަލާގައި މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓަކުން ގުޅޭ ގޮތުން ނިންމާފައިވާ ކަމެއް ނުވާކަން އެނގެއެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2319/Fm-C/2022 ދަޢުވާއާ އިސްތިއުނާފުކޮށްފައިވާކަން މި މައްސަލާގައި

ގެނެސް ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުން އެނގޭކަމަކް ނެތެވެ. އެހެންކަމުން ބަލައިދިނުމަކީ ފަސްއިރާގެ ދަރިން ނުކުރާއިރު ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަދަދަށް މިހާރު ބަދަލެއް ގެނުވޭނެ، އެ އަދަދު ނުކުރުނުއިރު އޭގެ ހާލަތު މިހާރު ބަދަލުވެފައިވާކަން ސާބިތުވާންޖެހެއެވެ.

7.3 (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)އާއި "ދުންބަލު ރިޕޯރޓް ސަރވިސް" އަށް ޖެހިގެންސް ކުރުވިފައިވާ ފަރާތެއްނޫނަކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކުން ބޭނުންވެފައިވާކަމަށް، ދިވެހި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން 2023 ނޮވެންބަރު 26 ވަނަ ދުވަހު ހުށަހަޅާފައިވާ މެޑިކަލް ޓްރީޓްމަންޓްތަކަށް ބަލާއިރު، (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)އާއި "ދުންބަލު ރިޕޯރޓް ސަރވިސް" އަށް ޖެހިގެންސް ކުރުވިފައިވާ ފަރާތްތަކުން އެ ދިރުންތެރިކަމުގެ ބަރަންކާރުވެފައިވެއެވެ. އަދި މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖެންޑަރ، ފެމިލީ އެންޑް ސޯޝަލް ސަރވިސަސްއިން 2023 ޑިސެމްބަރ 15 ވަނަ ދުވަހު (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)ގެ ބޭރުގެންސް ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ "އިޖްތިމާއީ ހާލަތު ދެނެގަތުމުގެ ރިޕޯޓް"އަށް ބަލާއިރު، (މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން)އާއި ކުދިންނަށް ބޭނުންވާ އަޅާލުމާއި ރައްކާތެރިކަން ދިނުން ކުރިން ބެލެހެއްޓުމުގައި ހާލަތުގައި ހުރި ފަރާތުގައިވާ ސަބަބުން ކަނޑައެޅިފައިވާކަމަށް ފެންނަ ފެނިގެންދެއެވެ.

7.4 އިސްވެ ހަވާލާދީފައިވާ "އިޖްތިމާއީ ހާލަތު ދެނެގަތުމުގެ ރިޕޯޓް" ބަލައިލުމުގައިވާ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކުން ބޭނުންވާފައިވާ، މި މައްސަލާގައި ހިމެނޭ ކުއްޖާ ބެލެހެއްޓުމުގައި ކުއްޖާގެ މައިންބަފައިންގެ ޒިންމާކަން ހުރި މީހެއް ބެލުމަށް، ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތަށް އެންމެ އެކަށީގެންވާ ގޮތް ދެނެގަތުމުގެ އުސޫލުތަކުގެ ރިޕޯޓް ތައްޔާރުކޮށް ކުރިމަތިން އެކަށީގެންވާ ފަރާތް ހުކުމްކުރުމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކަށް ކަމަށް ފެނިސަލާމް ދެއްކުމަށް، ނަމަވެސް އެފަދަ ރިޕޯޓް އެކަށީގެންވާ ސަރުކާރެއް އޮތްކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކަށް ނުދެކެއެވެ އެފަދަ ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުމަށް ބޭނުންވާކަމަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތްތަކުން ބޭނުންވެފައިވެއެވެ.

7.5 މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ދެފަރާތުން ދަރިފުޅާއި ވާހަކަދައްކާ ހުކުމްކުރިން ލިޔުއްވުނުގައިކަން ބަލާއިރު، އަދި ކޯޓުގެ ނަންބަރު B7/2023/03 ޒުވާނުންގެ ދަރިން ނުކުރާއިރު ނަންބަރު 2319/Fm-C/2022 ރަޖިސްޓަރީކުރުމުގެ އަދަދަށް ބަދަލެއް ގެނައުމަށް ހާލަތުގައި އޮތްކަން މައްސަލަ ހުކުމްގައިވެސް ސާބިތުކޮށްފައި ނުވެއެވެ.

ހުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްތިފާރަގަކުރުވުން ނުކުތާތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، (މުއްސަވަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަމާއި އެޑްރެސް އަދި އައިޑީކާޑު ނަންބަރު) އާއި (މުއްސަވަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަމާއި އެޑްރެސް އަދި އައިޑީކާޑު ނަންބަރު)އާ ދެމެދުން ކުރެވިނިކާހުގެން ލިބިފައިވާ ދަރިފުޅު (ކުއްޖާގެ ނަމާއި އުފަންތާރީހު) ބެލެހެއްޓުން (މުއްސަވަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 1 ގެ ނަން)އާއި (މުއްސަވަ ހުށަހެޅި ފަރާތް 2 ގެ ނަން) އާ ހަވާލުކުރުމަށް ދިވެހި ދައުލަތުގެ މައްސަލަ އަންގާނުތަކުން ނުކުތާތަކާއި، ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2319/Fm-C/2022 ޤަޟިއްޔާގެ ދަށުން ނެރެފައިވާ ފެމިލީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު B7/2023/03 ރައްކާތެރިކުރުމުގެ އަމުރަށް މިހިނދުގައި ބަދަލެއް ގެނައުމަކަށް ނުޖެހޭކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މިގޮތުގެ މަތިން ހުކުމްކޮށް މި ޤަޟިއްޔާ ނިންމީއެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ނިޔާކަތްތެރިޔާ

އިސްތާޛު އިބްރާހީމް މާހިރު